

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2009. gada 12. augustā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: priekšsēdētājs Juris Jelāgins, tiesneses Aija Branta un Kristīne Krūma,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemtos Videvuda Ārija Lapsas un Viktora Mironova pieteikumus par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 312/2009 un pieteikums Nr. 313/2009), kā arī Marijas Mackaites, Emmas Kražes, Vijas Amolas un Osvalda Zvejsalnieka pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 289/2009)

k o n s t a t ē j a:

1. Pieteikumos Nr. 312 un Nr. 313. pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu ierosināt lietu un atzīt likuma „Par valsts pensiju un valsts pabalstu izmaksu laika periodā no 2009. gada līdz 2012. gadam” 3. panta pirmo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 91., 105., 106. un 109. pantam, Starptautiskā pakta par pilsoņu un politiskajām tiesībām 2. panta pirmajai daļai un 26. pantam, Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām 6. pantam, 7. panta „a” punktam un 9. pantam, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14. pantam un tās 1. protokola 1. pantam.

Savukārt pieteikumā Nr. 289 pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma „Par valsts pensiju un valsts pabalstu izmaksu laika periodā no

2009. gada līdz 2012. gadam” 3. panta pirmo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 91. un 109. pantam.

2. Apstrīdētā norma noteic: „Laika periodā no 2009.gada 1.jūlija līdz 2012. gada 31. decembrim valsts vecuma pensiju un saskaņā ar nolikumu “Par izdienas pensijām” un nolikumu “Par iekšlietu iestāžu ierindas un komandējošā sastāva darbinieku pensijām (darba devēju pensijām)” piešķirto izdienas pensiju saņēmējam, kurš ir obligāti sociāli apdrošinātā persona (darba ņēmējs vai pašnodarbinātais) atbilstoši likumam “Par valsts sociālo apdrošināšanu”, izmaksā 30 procentu apmērā no atbilstoši normatīvajiem aktiem piešķirtās pensijas apmēra ar tā mēneša pirmo datumu, kas seko mēnesim, kurā pensijas saņēmējs ir kļuvis par obligāti sociāli apdrošināto personu (darba ņēmēju vai pašnodarbināto) atbilstoši likumam “Par valsts sociālo apdrošināšanu”.”

Visu pieteikumu teksti – gan pamatojums, gan prasījums Satversmes tiesai tajos – ir līdzīgi. Arī Pieteikuma iesniedzēju norādītie faktiskie apstākļi ir līdzīgi. Tādēļ, ievērojot procesuālās ekonomijas principu, pieteikumi tiks izskatīti vienlaicīgi un attiecībā uz šiem pieteikumiem tiek pieņemts viens lēmums.

3. Pieteikuma iesniedzēji apstrīd likuma atbilstību Satversmei un Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem. Šāds prasījums saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 6. punktu ir piekritīgs Satversmes tiesai.

4. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts paredz personai tiesības pamattiesību aizskāruma gadījumā iesniegt pieteikumu gan par Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktā, gan 6. punktā noteikto lietu ierosināšanu.

Tādējādi Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi iesniegt pieteikumu.

5. Pieteikums iesniegts kā konstitucionālā sūdzība. Līdz ar to tam jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

5.1. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka „konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka

tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai”. Papildus tam 19.² panta sestās daļas 1. punkts noteic prasību pamatot, ka ir aizskartas Pieteikuma iesniedzēju pamattiesības, kas noteiktas Satversmē. No minētā izriet, ka apstrīdētajai normai jāskar tieši Pieteikuma iesniedzējus (viņu pamattiesības) un vienlaicīgi jābūt pretrunā ar augstāka juridiskā spēka tiesību normām.

No pieteikumiem un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēji saņem vecuma pensiju un ir nodarbināti. Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi apstrīdēt tādu normu, kas aizskar viņu pamattiesības. Tādējādi viņi var apstrīdēt minēto normu tikai daļā par vecuma pensijas izmaksāšanu, jo uz viņiem nav attiecināms nedz nolikums “Par izdienas pensijām”, nedz nolikums “Par iekšlietu iestāžu ierindas un komandējošā sastāva darbinieku pensijām (darba devēju pensijām)”.

5.2. Pieteikumā norādīts uz Pieteikuma iesniedzēju pamattiesību, kas noteiktas Satversmes 91., 105., 106. un 109. pantā, aizskārumu.

5.3. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi, norādīts uz Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu un sniegts juridiskais pamatojums apstrīdēto normu neatbilstībai Satversmes 1. 91., 105. un 109. pantam. Līdz ar to pieteikums šajā daļā atbilst likumā noteiktām prasībām.

5.4. No lietas faktiskajiem apstākļiem nevar secināt un Pieteikuma iesniedzēji nav arī pamatojuši, kādā veidā apstrīdētā norma aizskar viņiem Satversmes 106. pantā noteiktās tiesības. Pieteikumā šajā daļā sniegts vispārīgs situācijas raksturojums, bet nav norādīts uz konkrētu aizskārumu, kas apstrīdētās normas rezultātā būtu radies pašiem Pieteikuma iesniedzējiem. Tādējādi pieteikums daļā par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 106. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

5.5. Pieteikumā norādīts arī uz apstrīdētās normas neatbilstību Starptautiskā pakta par pilsoņu un politiskajām tiesībām 2. panta pirmajai daļai un 26. pantam, Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām 6. pantam, 7. panta „a” punktam un 9. pantam, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14. pantam un tās 1. protokola 1. pantam.

Pieteikuma iesniedzēji uzsver „ka cilvēktiesību īstenošanā būs jādod priekšroka tām tiesību normām, kas nosaka plašāku cilvēktiesību saturu un lielākas iespējas cilvēktiesību aizsardzībai”, taču nav pamatojuši to, kāpēc uzskata, ka šajās normās ir ietverts plašāks cilvēktiesību standarts, nekā Satversmē. Tādējādi juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību starptautisko līgumu normām ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

5.6. No pieteikuma secināms, ka nepastāv vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi Pieteikuma iesniedzēju pamattiesību aizskāruma novēršanai.

Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. panta un 19.² panta prasībām.

6. Pieteikums nav iesniegts par prasījumu, kas būtu jau izspriests Satversmes tiesā.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

n o l ē m a:

1. Ierosināt lietu „ Par likuma „Par valsts pensiju un valsts pabalstu izmaksu laika periodā no 2009. gada līdz 2012. gadam” 3. panta pirmās daļas, ciktāl tā attiecas uz valsts vecuma pensiju, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 91., 105. un 109. pantam” pēc Videvuda Ārija Lapsas un Viktora Mironova konstitucionālajām sūdzībām (pieteikums Nr. 312/2009 un pieteikums Nr. 313/2009) un pēc Marijas Mackaites, Emmas Kražes, Vijas Amolas un Osvalda Zvejsalnieka konstitucionālās sūdzības (pieteikuma Nr. 289/2009).

2. Atteikties ierosināt lietu par apstrīdētās normas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 106. pantam un Starptautiskā pakta par pilsoņu un politiskajām tiesībām 2. panta pirmajai daļai un 26. pantam, Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām 6. pantam, 7. panta „a” punktam un

9. pantam, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14. pantam un tās 1. protokola 1. pantam.

3. Atzīt, ka aicināt Saeimu iesniegt atbildes rakstu nav nepieciešams, jo 2009. gada 28. jūlijā ir ierosināta lieta Nr. 2009-64-01 „Par likuma „Par valsts pensiju un valsts pabalstu izmaksu laika periodā no 2009. gada līdz 2012. gadam” 3. panta pirmās daļas, ciktāl tā attiecas uz valsts vecuma pensiju, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 91., 105. un 109. pantam” un Saeima jau ir uzaicināta iesniegt atbildes rakstu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 2. kolēģijas priekšsēdētājs

J. Jelāgins